

האחרונה מעשרת הדברות היא מצוות לא תחמוד: “לא תחמוד בית רעך, לא-תחמוד אשת רעך ועבדו ונאמתו ושוורו ונחמרו וכל אשר לרעך” (שמות כ, יד). הרבה מהמפרשים התמודדו עם השאלה, איך אפשר לצוות על מחשבה זו, וכי ביד האדם למנוע מחשבת תאוה לדבר נחמד שרואה אצל אחר?

ואמנם, הרמב”ם (הל’ גזילה א, ט) הגדיר את האיסור כשהאדם מפציר בחברו ומשתדל עד שלוקח בסוף מחברו את אשר חמד. ואפילו את המצוה המקבילה בדברות השניות, “ולא תתאנה בית רעך” (דברים ה, יח) הגדיר במי שחושב בלבו מחשבות איך להשיג אותו דבר. אך הרבה מפרשים הבינו את המצוה כפשוטה.

ר”א אבן עזרא מבאר את הדבר דרך משל. אדם כפרי פשוט שרואה בת מלך יפה לא יחמוד אותה בלבו, כיון שידוע שזה לא יתכן, כמו שאדם לא יתאוה שיהיו לו כנפיים לעוף. וכן האדם לא יחמוד את אמו היפה, כיון שהרגילותו מנעוריו שהיא אסורה לו. באותו אופן צריך האדם להבין כי אדם משיג אשה יפה או ממון רק כפי שחלק לו השם. “ואחר שידע שאשת רעהו אסרה השם לו, יותר היא נשגבה בעיניו מבת מלך בלב הכפרי. על כן הוא ישמח בחלקו ולא ישים אל לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו, כי ידע שהשם לא רצה לתת לו, [ו]לא יוכל לקחתו בכחו ובמחשבותיו ובתחבולותיו”.

וכן באר הספורנו בקיצור, “יהיה הדבר אצלך לנמנע גמור, כי הנמנע לא יחמדהו הטבע כלל”.

אולם בספר החינוך דחה את השאלה מעיקרה, וכתב “כי אמנם בידי האדם למנוע עצמו ומחשבותיו ותאוותיו מכל מה שירצה ... ולבו מסור בידו, אל כל אשר יחפוץ יטנו”. דבר זה מקבל תוקף יתר כאשר האדם ממלא את דעתו באהבת ויראת ה’, כמו שכתב השפת אמת: “אף שיש חמדה בלב לענייני העולם הזה, אך התשוקה צריכה להיות באדם לקיים מאמר ה’, וזאת החמדה תגבור על כל החמדות בעולם, ועל זה נאמר בטל רצונך מפני רצוני”. לבו של האדם אכן מסור בידו כשרצונו העזה היא לעשות רצון קונו!

שבת שלום,

הרב מאיר אורליאן, יד בנימין

"You shall not Covet" (Yitro 5760)

The final one of the Ten Commandments is the mitzvah not to covet: "You shall not covet your fellow's house. You shall not covet your fellow's wife, his manservant, his maidservant his ox, his donkey, nor anything that belongs to your friend." (Shemot 20:14) Many of the commentators wrestle with the question: How is it possible to command about this thought? Does a person have the ability to prevent a desirous thought for something lovely that he sees by another?

The Rambam, in fact, defines the prohibition as when a person persistently requests and makes efforts until he finally takes from his fellow what he coveted. (Hil. Gezeilah 1:9) Even the parallel mitzvah in the second Commandments, "You shall not desire (*tit'aveh*) your fellow's house" (Devarim 5:18), the Rambam defines as one who schemes in his mind how to achieve that item. However, many commentators understood the mitzvah simply.

Ibn Ezra explains the issue with the following example. A simple peasant who sees a beautiful princess will not covet taking her, because he knows that it is simply impossible, just as a person will not desire to have wings to fly. Similarly, a person will not covet his beautiful mother, because he is trained from his youth that she is prohibited to him. In the same way, a person has to understand that someone will have a beautiful women or money only as G-d grants him. "Once he realizes that Hashem prohibited his fellow's wife to him, she is more unattainable to him than a princess in the mind of a peasant. Therefore, he should be happy with his share, and not place in his mind to covet and desire something that is not his, because he knows that Hashem did not want to give him, [and] he cannot take it with his might and thoughts and schemes."

The Sforno similarly explains in brief: "It should be considered to you as something completely unattainable, because nature does not covet the unattainable."

However, the Sefer Hachinuch rejects the question entirely, and writes: "A person has the ability to prevent himself and his thoughts and desires from all that he desires ... His heart is in his hands; he can direct it to wherever he wants." This idea takes additional strength when a person fills his mind with love and fear of G-d, as the Sfat Emet writes: "Even though there is desire in the heart for worldly matters, the strong desire has to be in the person to fulfill Hashem's words, and this desire will overcome all the desires of the world. About this it says, 'Subdue your will in face of His will.'"

A person's will is indeed in his hands when his burning desire is to fill G-d's will!

Shabbat Shalom,

Rav Meir Orlian, Yad Binyamin